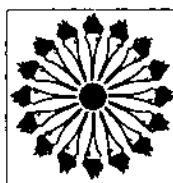

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
پژوهشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی

انتشارات عصر انتظار
تربیت بدنی و علوم ورزشی حتمی

بکهای مدیریت و رهبری در ورزش

دکتر رحیم رمضان نژاد

(دانشیار دانشگاه گیلان)

ایمان حکیمی

(عضو هیأت علمی دانشگاه پیام نور)

سبک‌های مدیریت و رهبری در ورزش

انتشارات عصر انتظار
تربیت بدنی و علوم ورزشی حتمی

انتشارات عصر انتظار

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
پژوهشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی

(تربیت بدنی و علوم ورزشی حتمی)

دکتر رحیم رضائی‌نژاد (دانشیار دانشگاه گیلان)
ایمان حکیمی (عضو هیأت علمی دانشگاه پیام نور)
صفحه آرایی و طراحی جلد: المیرا میرموسوی

تاریخ و نوبت چاپ: اول ۱۳۹۰

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۷۳,۰۰۰ ریال

حق چاپ برای ناشر محفوظ است

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۷۵۱-۲۷-۷ ISBN: 978-600-5751-27-7

دفتر مرکزی: امیرآباد شمالی - بعد از کوی دانشگاه - دانشگاه تربیت بدنی و علوم ورزشی دانشگاه تهران - جنب ساختمان ظفر - تلفن: ۸۸۲۲۵۴۸۹
مرکز پخش: تهران - فلکه دوم تهرانپارس - خیابان جشنواره خیابان امین - خیابان زمر - پلاک ۲۶ تلفکس: ۷۷۹۶۵۵۴۵
فروشگاه مرکزی: تهران - خیابان انقلاب - بین خیابان ۱۲ فروردین و ولیعهد - جنب بانک صادرات - ساختمان ۱۴۸۴ - طبقه اول - تلفن: ۶۶۴۰۳۱۶۴

www.HatmiSS.com SMS: 30002576

سرشناسه : رضائی‌نژاد، رحیم، ۱۳۲۰

عنوان و پدیدآور : سبک‌های مدیریت و رهبری در ورزش / رحیم رضائی‌نژاد، ایمان حکیمی

مشخصات نشر : تهران، عصر انتظار، ۱۳۸۹

مشخصات ظاهری : ۳۰۴ صفحه، وزیر

شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۵۷۵۱-۲۷-۷

وضعیت فهرست نویسی : فیا

موضوع : ورزش -- مدیریت

موضوع : تربیت بدنی -- مدیریت

شناسه افزوده : حکیمی، ایمان

رده بندی کنگره : ۷۱۳/۸ س ۲۱۳۸۹: GW

رده بندی دیویی : ۷۹۶/۰۶۹

نمارة کتابشناسی ملی : ۲۲۲۶۵۳۲

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۴	مقدمه
۷	بخش اول: مبانی نظری مدیریت و رهبری
۹	فصل اول: فرایندهای اساسی مدیریت و رهبری
۵۷	فصل دوم: نظریه‌ها و مدل‌های اقتضایی رهبری
۱۱۱	بخش دوم: سبک‌های مدیریت و رهبری
۱۱۳	فصل سوم: سبک هدایتی و دستوری
۱۴۱	فصل چهارم: سبک رابطه‌ای و حمایتی
۱۷۵	فصل پنجم: سبک مشورتنی و مشارکتی
۲۰۹	فصل ششم: سبک پاداش و تنبیه
۲۴۵	فصل هفتم: سبک کاریزماتیک و تحول‌گرا
۲۸۷	منابع و مآخذ
۲۹۴	تازه‌های نشر

سازمان‌های ورزشی بسیار متنوع و پیچیده هستند. تنوع سازمان‌های ورزشی از سطح مدارس، باشگاه تا فدراسیون‌های ملی گسترش یافته است و پیچیدگی آن به دلیل ارتباط و تعاملی است که این سازمان‌ها باید با محیط خارجی مانند دولت، اقتصاد، فرهنگ، سیاست و سازمان‌های بین‌المللی و منطقه‌ای داشته باشند. از این رو مدیریت و رهبری در سازمان‌های ورزشی محور و رکن اساسی پیشرفت و موفقیت در ورزش محسوب می‌شود. به همین منظور دکتر رحیم رضایی نژاد دانشیار مدیریت ورزشی دانشگاه گیلان با ۱۸ سال سابقه علمی و مدیریتی تلاش کرده‌اند که انواع سبک‌های مدیریت و رهبری را از منابع مختلف مدیریت جمع‌آوری و به صورت کاربردی برای دانشجویان، کارشناسان و مدیران ورزش تدوین نمایند. کتاب حاضر می‌تواند بخشی از سرفصل دروس رفتار سازمانی و روابط انسانی در ورزش، روان‌شناسی ورزش و رهبری در ورزش را در دوره‌های تحصیلات تکمیلی مدیریت ورزشی پوشش دهد. ضمناً مدیران ورزشی کشور در سطوح مختلف سازمانی از باشگاه‌ها تا فدراسیون‌ها می‌توانند از مطالب کاربردی کتاب برای هدایت نیروهای ارزشمند انسانی در ورزش مانند کارکنان، مربیان، داوران، ورزشکاران و غیره استفاده کنند. ضمناً کتاب سبک‌های مدیریت و رهبری در ورزش از نظر علمی مورد تایید پژوهشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری نیز قرار گرفته است و استفاده از الگوی پژوهشکده در جلد کتاب طبق تفاهم‌نامه مشترک با این موسسه صورت پذیرفته است. این موسسه همچنان درصدد است در جهت تحقق اهداف علمی و پژوهشی پژوهشکده تربیت بدنی و در راستای علمی شدن کشور، منابع علمی مفید و کاربردی را در اختیار کارشناسان و مدیران ورزش قرار دهد و امیدواریم این تلاش علمی و فرهنگی مورد قبول متخصصان و دست‌اندرکاران ورزش باشد.

سالم باشید

تربیت بدنی و علوم ورزشی حتمی

مقدمه

مدیریت و رهبری، کلید اساسی هر نوع پیشرفت فردی و گروهی محسوب می‌شود. مدیران، رهبران و مربیان ورزش فقط می‌توانند با نفوذ بر کارکنان، پیروان و ورزشکاران، عملکرد و بهره‌وری سازمان و تیم خود را افزایش دهند. نفوذ بر کارکنان، پیروان یا ایجاد تعهد، وفاداری و اطاعت در آنان نیز بدون استفاده از تکنیک‌های رفتاری یا سبک‌های رهبری متناسب با ویژگی‌های فردی پیروان و موقعیت میسر نمی‌شود. همه کسانی که به‌عنوان مدیر، سرپرست، مربی و رئیس در سازمان‌های مختلف آموزشی، تولیدی، صنعتی، خدماتی و ورزشی که فرد یا گروهی از افراد را تحت مدیریت و رهبری خود دارند، باید با سبک‌های مختلف مدیریت و رهبری اثر بخش آشنا شوند. استفاده از واژه «رهبر» در این کتاب یک مفهوم کلی و عام است و به همه کسانی اطلاق می‌شود که می‌خواهند بر دیگران (مانند همکار، دوست، همسر، فرزند، دانش‌آموز، دانشجو، ورزشکار، کارمند، مدیر فوقانی و غیره) نفوذ کنند. بنابراین، مطالب کتاب حاضر می‌تواند در شناخت چنین نقش و تأثیری برای همگان مفید باشد. به عبارت بهتر، هدف کتاب حاضر این است که افراد یاد بگیرند چگونه می‌توانند بر زیردستان، همکاران یا همقطاران و افراد مافوق نفوذ کنند و بر آن‌ها اثر بگذارند.

در زمینه مدیریت رفتار و روابط سازمانی چندین کتاب ارزنده و مفید وجود دارد؛ اما در زمینه سبک‌های مختلف رهبری اثر بخش، کتاب ویژه و خاصی به زبان ساده و کاربردی تدوین نشده است. به همین منظور از کتاب‌های مختلف رفتار سازمانی استفاده شده به‌طوری که یکی از این کتاب‌ها با ۹۶۶ منبع علمی - پژوهشی تنظیم شده است. ضمناً از مقالات علمی فراوانی که در پایان‌نامه‌های تحصیلی تحت راهنمایی مؤلف قرارداد است، برای تکمیل و کاربردی ساختن محتوای کتاب استفاده شد. مطالب این کتاب به دور از هرگونه نظریه‌پردازی تنظیم شده است و مدیران می‌توانند به دور از مطالب تئوریک و با یادآوری تجارب و اندوخته‌های خود با مفاهیم جدیدی آشنا شوند. از طرف دیگر، محققان و دانشجویان نیز با توجه به مرور علمی و کوتاه مرتبط با نظریه‌های مدیریت و رهبری، می‌توانند مطالعات بیش‌تر و عمیق‌تر و موضوع‌های پژوهشی جدیدی را دنبال کنند. از نظر مؤلف، این کتاب می‌تواند برای کلیه دانشجویان گرایش‌های مختلف رشته مدیریت، مدیریت ورزشی، ارتباطات و روان‌شناسی مفید باشد و بخشی از سرفصل دروس رفتار سازمانی و روابط انسانی، مدیریت منابع انسانی، روان‌شناسی مدیریت، روان‌شناسی ورزش و مربیگری را پوشش دهد.

مطالب کتاب در دو بخش و هفت فصل تنظیم شده است. در بخش اول مبانی نظری مدیریت و رهبری به صورت کاربردی و خلاصه لحاظ شده است، به طوری که در فصل اول، خوانندگان با مفاهیم و فرآیندهای مدیریت رهبری آشنا می‌شوند و در فصل دوم به کاربرد نظریه‌ها و مدل‌های اقتضایی توجه شده است و سبک‌های رهبری اثر بخش نیز به طور خاص از این مدل‌ها اقتباس شده‌اند. البته خوانندگان با توجه به علاقه خود می‌توانند ابتدا بخش دوم کتاب را مطالعه کنند که کاملاً کاربردی است. در بخش دوم کتاب، پنج سبک اصلی مدیریت و رهبری بررسی شده است. در هر فصل، نخست مبانی نظری و پیشینه هر سبک بررسی شده است و سپس عوامل موقعیتی یا وضعیتی مانند ویژگی‌های پیروان، ماهیت کار و موقعیت در هر سبک تحلیل شده است. با در نظر گرفتن این عوامل وضعیتی، میزان اثر بخشی سبک‌های دستوری، حمایتی، مشارکتی، پاداش، تنبیه، کاریزماتیک و تحول‌گرا تعیین شده است.

البته هنوز مباحث و مسائل زیادی برای بررسی مدیریت و رهبری اثر بخش وجود دارد که می‌تواند به توسعه مرزها یا حوزه‌های رهبری اثر بخش کمک کند. حتی ممکن است سبک‌های دیگری هم وجود داشته باشد، اما همه دست‌اندرکاران و مجریان ورزش در سازمان‌های مختلف می‌توانند بر این سبک‌های اصلی تکیه کنند. ضمناً محققان و خوانندگان محترم با بررسی و نقد کتاب حاضر می‌توانند مفاهیم و موضوعات جدیدی را برای استفاده جامعه علمی و مدیران مطرح سازند.

رحیم رضائی نژاد